

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 07-12-2012

Αριθ. Πρωτ. Γ/ΕΞ/7915/07-12-2012

Α Π Ο Φ Α Σ Η 181/2012

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της σε σύνθεση Τμήματος στην έδρα της την 27-11-2012 και ώρα 12:00, σε συνέχεια των από 16.10.2012 και 20.11.2012 συνεδριάσεων, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Γεώργιος Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος, κωλυμένου του Προέδρου της Αρχής Πέτρου Χριστόφορου, και τα αναπληρωματικά μέλη της Αρχής Σπύρος Βλαχόπουλος, Γρηγόρης Λαζαράκος, ως εισηγητής, και Χαράλαμπος Ανθόπουλος, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Λεωνίδα Κοτσαλή, Αναστάσιου – Ιωάννη Μεταξά και Δημητρίου Μπριόλα, οι οποίοι αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Στην συνεδρίαση παρέστησαν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, η Θ. Τουτζιαράκη, ειδικός επιστήμονας - δικηγόρος, ως βοηθός εισηγητή, η οποία αποχώρησε μετά τη συζήτηση και πριν τη διάσκεψη και λήψη της απόφασης, και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Με την υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/7103/27.10.2011 προσφυγή του προς την Αρχή, ο Α παραπονείται για παράνομη ανακοίνωση προσωπικών του δεδομένων σε τρίτους από τον δικηγόρο Β και τον πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Ειδικότερα, σύμφωνα με την ως άνω προσφυγή, ο δικηγόρος Β, ο οποίος είχε αναλάβει στο παρελθόν δικαστική υπόθεση του προσφεύγοντος, απέστειλε ηλεκτρονικό μήνυμα στον πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου ... με κοινοποίηση στην αντιπρόεδρο του Συλλόγου. Το μήνυμα αυτό είχε το ακόλουθο περιεχόμενο: *«Αγαπητέ Πρόεδρε, Σε ενημερώνω για το ακόλουθο ζήτημα, που αφορά οφειλόμενη δικηγορική αμοιβή από πελάτη μου,*

ώστε, αν το ΔΣ του Συλλόγου το κρίνει απαραίτητο, να λάβουν γνώση οι συνάδελφοι: Για λογαριασμό του Α, κατοίκου ... Αττικής, έχω συντάξει και καταθέσει ανακοπή προς ακύρωση αναγκαστικής εκτέλεσης στο Μονομελές Η συζήτηση της ανακοπής, που έλαβε δικάσιμο ..5/2011, δεν πρόκειται να διεξαχθεί, διότι στο μεταξύ οι διάδικοι συμβιβάστηκαν. Ωστόσο, ο πελάτης μου εξακολουθεί να οφείλει την αμοιβή μου για τη σύνταξη της ανακοπής και το συμβιβασμό που επιτεύχθηκε. Για το λόγο αυτό, έχω ασκήσει αγωγή εναντίον του, η οποία πρόκειται να συζητηθεί στο Μονομελές ... την παραπάνω δικάσιμο. Κατόπιν αυτού θα επιθυμούσα να μην αποδεχθεί κανένα μέλος του Συλλόγου μας, υπό τις παρούσες μάλιστα συνθήκες, να αναλάβει τη δικαστική υποστήριξη του προαναφερόμενου. Με εκτίμηση Β». Κατόπιν τούτου, ο πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου ... απέστειλε με τη σειρά του νέο, δικό του ηλεκτρονικό μήνυμα σε όλα τα μέλη του Συλλόγου (περίπου 85 άτομα). Το μήνυμα αυτό είχε το ακόλουθο περιεχόμενο: «Συνάδελφοι, σας ενημερώνω ότι ο ιδιώτης Α, κάτοικος ... Αττικής, οφείλει στο συνάδελφο Β αμοιβή για σύνταξη και κατάθεση ανακοπής προς ακύρωση αναγκαστικής εκτέλεσης στο Μονομελές ..., αλλά και για το συμβιβασμό που επιτεύχθηκε. Για το λόγο αυτό, έχει ασκήσει αγωγή εναντίον του, η οποία πρόκειται να συζητηθεί στο Μονομελές ... την ..5/2011. Ως εκ τούτου ο συνάδελφος έχει εκφράσει την επιθυμία να μην αποδεχθεί κανένα μέλος του Συλλόγου μας, υπό τις παρούσες μάλιστα συνθήκες, να αναλάβει τη δικαστική υποστήριξη του προαναφερόμενου. Γ».

Στο πλαίσιο εξέτασης της ως άνω υπόθεσης, η Αρχή ζήτησε από τους δυο καταγγελλόμενους να εκθέσουν τις απόψεις τους (Γ/ΕΞ/247/13.01.2012, Γ/ΕΞ/248/13.01.2012 και Γ/ΕΞ/3924/31.05.2012), οι οποίες υποβλήθηκαν με τα υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/3052/26.04.2012 και Γ/ΕΙΣ/4899/13.07.2012 έγγραφα, αντίστοιχα. Στη συνέχεια ο προσφεύγων και οι καταγγελλόμενοι κλήθηκαν νομίμως προς ακρόαση κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του Τμήματος της Αρχής στις 16.10.2012 με τις υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6307/03.10.2012, Γ/ΕΞ/6306/03.10.2012 και Γ/ΕΞ/6308/03.10.2012 κλήσεις και παρέστησαν. Στη συνεδρίαση παρέστη επίσης ο Δικηγορικός Σύλλογος ... δια του πληρεξουσίου δικηγόρου του και δήλωσε ότι ασκεί πρόσθετη παρέμβαση υπέρ του Δικηγορικού Συλλόγου ... Κατά τη συνεδρίαση οι κληθέντες και ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών εξέθεσαν προφορικά τις απόψεις τους, τις οποίες ανέπτυξαν κατόπιν διεξοδικώς με σχετικά υπομνήματά τους (Γ/ΕΙΣ/6582/16-10-2012+Γ/ΕΙΣ/6747/22.10.2012, Γ/ΕΙΣ/6766/22.10.2012 και Γ/ΕΙΣ/7072/05.11.2012 υπομνήματα των Α, Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και Β, αντίστοιχα). Σημειώνεται ότι ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών άσκησε παρέμβαση υπέρ του Δικηγορικού Συλλόγου ... θεμελιώνοντας το έννομο συμφέρον του στα άρθρα 199 περ. δ' και 206 του Κώδικα περί Δικηγόρων. Ειδικότερα, αναφέρει ότι η έκβαση της υπό κρίση υπόθεσης θα επηρεάσει ενδεχομένως το σύνολο των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας, καθώς, μεταξύ άλλων, τίθεται το ζήτημα του επιτρεπτού της κοινοποίησης του δικηγόρου προς το Σύλλογό του

της ύπαρξης οικονομικής διαφοράς με πελάτη του. Η παρέμβαση αυτή ασκήθηκε παραδεκτώσ (βλ. και ΣτΕ 2770/2011, σκέψη 8, σύμφωνα με την οποία το έννομο συμφέρον του παρεμβαίνοντος δικηγορικού συλλόγου σχετικά με πράξη άλλου δικηγορικού συλλόγου θεμελιώνεται -μεταξύ άλλων- και στην κατά το άρθρο 199 περ. δ' του Κώδικα περί Δικηγόρων μέριμνα των δικηγορικών συλλόγων «*περί παντός ζητήματος ενδιαφέροντος το Δικηγορικόν Σώμα ή τα μέλη του Συλλόγου [...] ως επαγγελματικήν τάξιν*»).

Μετά από εξέταση όλων των παραπάνω στοιχείων και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Στο άρθρο 2 στοιχ. α', γ', δ', ε' και ζ' του ν. 2472/1997 ορίζονται οι έννοιες των απλών δεδομένων, του υποκειμένου αυτών, της επεξεργασίας, του αρχείου και του υπεύθυνου επεξεργασίας. Επιπρόσθετα, το άρθρο 3 παρ. 1 προσδιορίζει το πεδίο εφαρμογής του ίδιου νόμου, το οποίο καλύπτει την εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία, καθώς και τη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο. Ακολουθώς, στο άρθρο 4 του ίδιου νόμου ορίζονται οι βασικές αρχές της επεξεργασίας, ενώ στο άρθρο 5 ορίζονται οι επιμέρους προϋποθέσεις για τη νομιμότητά της. Σύμφωνα δε με το άρθρο 5 παρ. 1 του ίδιου νόμου, η επεξεργασία “απλών” δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνο όταν το υποκείμενο έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται και χωρίς τη συγκατάθεση, στην περίπτωση που συντρέχουν οι όροι που περιοριστικά αναφέρονται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου. Τέλος, στο άρθρο 7Α παρ. 1 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997 προβλέπεται η απαλλαγή των δικηγόρων από την υποχρέωση γνωστοποίησης του άρθρου 6 και λήψης άδειας του άρθρου 7 του ίδιου νόμου, ρύθμιση από την οποία προκύπτει σαφώς ότι οι δικηγόροι είναι κατ' αρχήν υπεύθυνοι επεξεργασίας των δεδομένων που τηρούν με αυτοματοποιημένα ή μη μέσα τόσο των εντολέων τους, όσο και τρίτων προσώπων που συνδέονται με τις υποθέσεις που χειρίζονται προς εκπλήρωση της σύμβασης εντολής.

2. Σύμφωνα με τον Κώδικα περί Δικηγόρων [Ν.Δ. 3026/1954 (ΦΕΚ Α 235)], «*Ο Δικηγόρος υποχρεούται να τηρή την προσήκουσαν ευπρέπειαν και μετριότητα εκφράσεων κατά τε τας προφορικός και τας εγγράφους αυτού εκθέσεις, ιδιαίτερα δε εις τας μετά των συναδέλφων του κατ' αντιδικίαν συζητήσεις, οφείλει δε να επιδεικνύη έναντι αυτών αλληλεγγύην και αβρότητα.*» (άρθρο 48). Περαιτέρω, ο Δικηγόρος υπόκειται, «*ως εις προϊσταμένην αυτού αρχήν*», στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο, οφείλει δε να υπακούει στις αποφάσεις του Συλλόγου και του Διοικητικού

Συμβουλίου (άρθρο 60 παρ. 1). Η παράβαση της τελευταίας αυτής υποχρέωσης μπορεί να προκαλέσει τον πειθαρχικό έλεγχο του Δικηγόρου (άρθρο 202 εδ. β'). Επίσης, οι Δικηγορικοί Σύλλογοι έχουν τη δυνατότητα να κανονίζουν τις αμοιβές σε ποσό έλασσον από αυτό που ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις (άρθρο 179 παρ. 2), ενώ ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου έχει τη δικαιοδοσία να καθορίσει τις προϋποθέσεις για την παράδοση του φακέλου όταν υπάρχουν οικονομικές διαφορές (άρθρο 179 παρ. 3 εδ. β'). Επιπρόσθετα, στο ίδιο νομοθέτημα ορίζεται ότι οι Δικηγορικοί Σύλλογοι είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (άρθρο 194 εδ. α'), στην αρμοδιότητα των οποίων ανήκει, μεταξύ άλλων, τόσο «η μέριμνα περί της εν γένει αξιοπρέπειας των Δικηγόρων και της απονομής παρά πάσης αρχής του προς αυτούς οφειλομένου σεβασμού, κατά την ενάσκησιν του λειτουργήματος αυτών» (άρθρο 199 περ. α'), όσο και «η συζήτησις και η απόφασις περί παντός ζητήματος ενδιαφέροντος το Δικηγορικόν Σώμα ή τα μέλη του Συλλόγου ως τοιαύτα ή ως επαγγελματικήν τάξιν και επί παντός γενικωτέρου ζητήματος Εθνικού ή Κοινωνικού περιεχομένου.» (άρθρο 199 περ. δ'). Ακόμη, στο Διοικητικό Συμβούλιο κάθε Δικηγορικού Συλλόγου ανήκει η εποπτεία για την προσήκουσα και αξιοπρεπή άσκηση του λειτουργήματος εκ μέρους των Δικηγόρων, καθώς και ο διακανονισμός των μεταξύ Δικηγόρων διενέξεων (άρθρο 201 περ. 1 και 3). Παράλληλα, ως επιμέρους σκοποί της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας, Πρόεδρος της οποίας είναι ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, ορίζονται η μέριμνα για ζητήματα που αφορούν την άσκηση της δικηγορίας, καθώς και η εκπροσώπηση του δικηγορικού σώματος ενώπιον των αρχών (άρθρο 206 παρ. 1 και παρ. 2 περ. β' και ε').

3. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Κώδικα Δεοντολογίας του Δικηγορικού Συλλόγου ..., ο οποίος ψηφίστηκε από τη Γενική Συνέλευση του Συλλόγου στις 22.01.1990 και ισχύει από τότε (άρθρο 37 παρ. 2 σε συνδυασμό με τον Πρόλογο της έντυπης έκδοσης του ίδιου Κώδικα), «Ο Δικηγόρος είναι άμισθος δημόσιος λειτουργός και ένας από τους τρεις παράγοντες του τρίπτυχου της λειτουργίας και της απονομής της Δικαιοσύνης (Δικαστικοί Λειτουργοί, Δικηγόροι, Δικαστικοί Υπάλληλοι).». Περαιτέρω, κατά το άρθρο 19 του ίδιου Κώδικα, «Ο Δικηγόρος οφείλει να συμπεριφέρεται με ευγένεια, συναδελφικότητα και αλληλεγγύη προς τους συναδέλφους του.». Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 20 του ίδιου Κώδικα, «Ο Δικηγόρος πριν αναλάβει υπόθεση για την οποία ο εντολέας είχε προηγουμένως απασχολήσει άλλο δικηγόρο πρέπει: α) Να καταβάλει προσπάθεια να πείσει τον εντολέα του να μην ανακαλέσει την εντολή από τον προηγούμενο δικηγόρο, αν διαπιστώσει ότι δεν υπάρχει λόγος για ανάκληση της εντολής. β) Αν δεν επιτύχει τη διατήρηση της εντολής στον προηγούμενο συνάδελφο, να βεβαιωθεί πριν αναλάβει την υπόθεση, ότι ο προηγούμενος έχει λάβει την αμοιβή και τα έξοδά του από τον εντολέα του. γ) Σε περίπτωση που ο προηγούμενος δικηγόρος δεν έχει πληρωθεί, να αρνηθεί την ανάληψη της υπόθεσης, χωρίς την έγγραφη συγκατάθεσή του.».

Επίσης, στο άρθρο 37 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα προβλέπεται ότι «*Η παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον Κώδικα περί Δικηγόρων ή άλλους νόμους, ως και από τον παρόντα Κώδικα Δεοντολογίας, αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα, που τιμωρείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 66 έως 79 του Κώδικα περί Δικηγόρων.*».

4. Τα στοιχεία που αναφέρονται και στα δυο ηλεκτρονικά μηνύματα που περιγράφονται στο ιστορικό της παρούσας (ονοματεπώνυμο και περιοχή κατοικίας του προσφεύγοντος, υπόθεση για την οποία οφείλεται η αμοιβή χωρίς περαιτέρω στοιχεία του ιστορικού αυτής, άσκηση αγωγής του δικηγόρου Β κατά του προσφεύγοντος για οφειλόμενη αμοιβή) αποτελούν απλά προσωπικά δεδομένα του υποκειμένου τους (άρθρο 2 στοιχ. α' και γ' του ν. 2472/1997). Η καταγγελλόμενη διάδοση των ως άνω δεδομένων μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου συνιστά αυτοματοποιημένη επεξεργασία (άρθρο 2 στοιχ. δ' σε συνδυασμό με άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 2472/1997, όπου για το χαρακτηρισμό μιας επεξεργασίας ως αυτοματοποιημένης αρκεί αυτή να είναι και εν μέρει αυτοματοποιημένη). Για παράδειγμα, στην προκειμένη περίπτωση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, η επεξεργασία είναι τουλάχιστον εν μέρει αυτοματοποιημένη όσον αφορά στις μεθόδους / διαδικασίες που εφαρμόζονται στα δεδομένα, π.χ. η αποθήκευση των μηνυμάτων, η δυνατότητα ταυτόχρονης αποστολής σε μεγάλο αριθμό προσώπων κ.α., ενώ ως μη αυτοματοποιημένες θα μπορούσαν να θεωρηθούν οι ενέργειες της σύνταξης ενός μηνύματος και της εντολής αποστολής του [πρβλ. Απόφαση ΔΕΕ της 06.11.2003, Υπόθεση C-101/01, Lindqvist, σκ. (25) - (27)]. Ο ισχυρισμός του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών ότι δεν υπάρχει επεξεργασία επειδή δεν υφίσταται αρχείο δεν μπορεί να γίνει δεκτός, καθώς η ύπαρξη αρχείου, και μάλιστα διαρθρωμένου, είναι αναγκαία μόνο στην περίπτωση της μη αυτοματοποιημένης επεξεργασίας (πβλ. σκ. (14), (15) και (27) του προοιμίου της Οδηγίας 95/46/EK). Κι αυτό, διότι στην αυτοματοποιημένη (ηλεκτρονική) επεξεργασία η διάρθρωση είναι εγγενής επιτρέποντας την ευχερή αναζήτηση των προσωπικών δεδομένων βάσει κριτηρίων (πβλ. Απόφαση 122/2012 της Αρχής, σκ. 3). Περαιτέρω, ως σκοπός της εν λόγω επεξεργασίας προβάλλεται μεταξύ άλλων και η εκπλήρωση της υποχρέωσης που επιβάλλεται από τα άρθρα 19 και 20 του Κώδικα Δεοντολογίας του Δικηγορικού Συλλόγου ... (βλ. ανωτέρω υπό σκέψη 3 άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997). Οι συγκεκριμένες διατάξεις (άρθρα 19 και 20 του Κώδικα Δεοντολογίας του Συλλόγου) εξειδικεύουν την υποχρέωση αλληλεγγύης του άρθρου 41 Κώδικα περί Δικηγόρων [Ν.Δ. 3026/1954 (ΦΕΚ Α 235)]. Περαιτέρω, το καίριο ζήτημα της νομιμότητας του επιδιωκόμενου σκοπού και της αναγκαιότητας της υπό κρίση επεξεργασίας θα πρέπει να εξεταστεί για κάθε ένα από τα δυο αναφερόμενα στο ιστορικό της παρούσας μηνύματα ξεχωριστά.

5. Αναφορικά με το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) του καταγγελλόμενου δικηγόρου Β προς τον τότε Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου ..., η εν λόγω επεξεργασία θεμελιώνεται στο άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997, καθώς, όπως βάσιμα ισχυρίζεται ο καταγγελλόμενος δικηγόρος, πραγματοποιήθηκε με σκοπό την ικανοποίηση του υπέρτερου έννομου συμφέροντος του για τη λήψη της δικηγορικής του αμοιβής. Συγκεκριμένα, η επεξεργασία αυτή έλαβε χώρα στο πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος αναφοράς του δικηγόρου στο σύλλογό του, δικαίωμα που απορρέει εμμέσως από τα άρθρα 179 και 201 του Κώδικα περί Δικηγόρων, όπως βάσιμα ισχυρίζεται ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών (καθώς για να ασκήσει ο Δικηγορικός Σύλλογος τις προαναφερόμενες αρμοδιότητές του, θα πρέπει να του γνωστοποιείται η οικονομική διαφορά του δικηγόρου με τον πελάτη του και η αιτιολογική βάση αυτής), αλλά και από το άρθρο 10 του Συντάγματος. Τούτο σημαίνει ότι σκοπός του καταγγελλόμενου δικηγόρου, ως υπεύθυνου επεξεργασίας (σκέψη 1), ήταν η αναφορά στο σύλλογό του μιας οικονομικής διαφοράς με πελάτη του. Διάφορο δε είναι το ζήτημα αν στην αναφορά του αυτή συμπεριέλαβε την «επιθυμία» να μην αναλάβει κανένα μέλος του τοπικού συλλόγου τη δικαστική εκπροσώπηση του προσφεύγοντος. Δεδομένου ότι ο καταγγελλόμενος δικηγόρος έστειλε το σχετικό ηλεκτρονικό μήνυμα αποκλειστικά προς δυο «καθ' ύλην» αρμόδια όργανα του Συλλόγου (πρόεδρο και αντιπρόεδρο) και άφησε στην κρίση των αρμόδιων αυτών προσώπων, αλλά και του Δ.Σ. του Συλλόγου τη σχετική ενημέρωση των λοιπών δικηγόρων-μελών του Συλλόγου («...ώστε, αν το ΔΣ του Συλλόγου το κρίνει απαραίτητο, να λάβουν γνώση οι συνάδελφοι:...»), η έκφραση της προαναφερόμενης επιθυμίας δεν μπορεί να προσδώσει στην υπό κρίση επεξεργασία παράνομο χαρακτήρα, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται ο προσφεύγων. Και τούτο, διότι από την ως άνω ενέργεια του καταγγελλόμενου δικηγόρου προκύπτει σαφώς ότι ο τελευταίος δεν καθόρισε (κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997) τον σκοπό και τον τρόπο της περαιτέρω επεξεργασίας που έγινε από το Σύλλογο (ήτοι της διάδοσης των δεδομένων του προσφεύγοντος σε όλα τα μέλη του Συλλόγου μέσω νέου ηλεκτρονικού μηνύματος), ειδάλλως θα είχε ο ίδιος προβεί στην περαιτέρω αυτή επεξεργασία (για τις έννοιες του καθορισμού, του σκοπού και του τρόπου επεξεργασίας και τη σημασία των εννοιών αυτών για τον ορισμό του υπεύθυνου επεξεργασίας βλ. Γνώμη υπ' αριθμ. 1/2010 της Ομάδας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/EK σχετικά με τις έννοιες του «υπευθύνου της επεξεργασίας» και του «εκτελούντος την επεξεργασία», σελ. 10 επ.). Αντιθέτως, ο καταγγελλόμενος δικηγόρος περιορίστηκε σε μια νόμιμη επεξεργασία για νόμιμο σκοπό (ανακοίνωση δεδομένων στα αρμόδια όργανα του Συλλόγου στο πλαίσιο υποβολής αναφοράς), κατά την οποία εξέφρασε απλώς μια «επιθυμία», την υλοποίηση της οποίας άφησε στην κρίση του αρμόδιου οργάνου, ενώ ο ίδιος δεν προέβη σε κάποια σχετική υλική ενέργεια που να συνιστά περαιτέρω επεξεργασία των ως άνω απλών δεδομένων του πρώην εντολέα του, ούτε είχε την δυνατότητα να επιβάλλει την διενέργεια

της εν λόγω επεξεργασίας, δηλαδή την περαιτέρω διάδοση της ως άνω επιθυμίας του.

6. Αναφορικά με το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) του καταγγελλόμενου τέως Πρόεδρου του Δικηγορικού Συλλόγου ... -ο οποίος (όπως βάσιμα υποστηρίζει και ο προσφεύγων) τότε δεν ενήργησε ατομικά, αλλά με την ιδιότητά του ως εκπροσώπου του εν λόγω δικηγορικού συλλόγου- προς όλα τα μέλη του (85 άτομα), πρέπει να εξεταστεί αν η εν λόγω διάδοση ήταν πράγματι αναγκαία προκειμένου ο Σύλλογος, όπως αυτός ισχυρίζεται, να εκπληρώσει την προαναφερόμενη υποχρέωση συναδελφικής αλληλεγγύης (άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με άρθρο 41 Κώδικα περί Δικηγόρων και άρθρα 19 και 20 Κώδικα Δεοντολογίας Δικηγορικού Συλλόγου ...), καθώς και να προστατεύσει το δικαίωμα των μελών του να εισπράττουν την αμοιβή τους (άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με τις από τον Κώδικα περί Δικηγόρων προβλεπόμενες μεσολαβητικές του αρμοδιότητες). Ειδικότερα:

Οι σκοποί που προκύπτει ότι επεδίωκε ο Δικηγορικός Σύλλογος ... δεν στηρίζονται στις διατάξεις που ο ίδιος επικαλείται (άρθρο 41 Κώδικα περί Δικηγόρων σε συνδυασμό με άρθρα 19 και 20 Κώδικα Δεοντολογίας του Συλλόγου), καθώς, όπως βάσιμα ισχυρίζεται και ο προσφεύγων, η υποχρέωση των δικηγόρων να μην αναλαμβάνουν υπόθεση που προηγουμένως και πριν περαιωθεί οριστικώς χειριζόταν άλλος συνάδελφος αναφέρεται στην ίδια υπόθεση (εν προκειμένω στην εκδίκαση της ανακοπής και του επιτευχθέντος συμβιβασμού) και όχι σε άλλη (εν προκειμένω στην εκδίκαση της αγωγής του δικηγόρου Β κατά του προσφεύγοντος πρώην εντολέα του-φερόμενου ως οφειλέτη της αμοιβής του από τον χειρισμό της προηγούμενης με το ανωτέρω αντικείμενο υπόθεσης). Με άλλα λόγια, στην υπό εξέταση περίπτωση ο Δικηγορικός Σύλλογος ... ενημέρωσε τους δικηγόρους-μέλη του όχι με σκοπό να μην αναλάβουν υπόθεση την οποία ο δικηγόρος Β χειριζόταν (ανακοπή και συμβιβασμός - υπόθεση η οποία ούτως ή άλλως «έκλεισε»), αλλά με σκοπό να μην αναλάβουν τη δικαστική υποστήριξη του προσφεύγοντος - φερόμενου ως οφειλέτη του σε νέα υπόθεση, ήτοι στην αγωγή που ο ίδιος ο δικηγόρος Β άσκησε εναντίον του προσφεύγοντος για την οφειλόμενη αμοιβή. Εξάλλου, δεν θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι η «προώθηση» της προαναφερόμενης επιθυμίας (να μην αναλάβει κανένας δικηγόρος του τοπικού δικηγορικού συλλόγου τη δικαστική εκπροσώπηση του προσφεύγοντος) αποτελεί έκφραση συναδελφικής αλληλεγγύης γενικότερα, καθώς η πιθανή «συμμόρφωση» των συναδέλφων δικηγόρων στην επιθυμία αυτή όχι απλώς δεν στηρίζεται σε καμία διάταξη νόμου, αλλά αντιθέτως μπορεί να οδηγήσει στην αποστέρηση της δυνατότητας του προσφεύγοντος να εκπροσωπηθεί από δικηγόρο (πρβλ. άρθρο 94 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως ισχύει, στην παρ. 3 του οποίου προβλέπεται ότι ο δικαστής έχει δικαίωμα, εκτιμώντας τις ιδιαίτερες περιπτώσεις, να υποχρεώσει κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου το διάδικο να προσλάβει δικηγόρο ακόμα και στις περιπτώσεις

που επιτρέπεται η δικαστική παράσταση διαδίκου χωρίς πληρεξούσιο δικηγόρο, όπως και στις υποθέσεις του άρθρου 677 περ. 1 ΚΠολΔ, στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις που ρυθμίζουν τη διαδικασία ενώπιον των ειρηνοδικείων – 679 παρ. 1 ΚΠολΔ).

Αν ο Δικηγορικός Σύλλογος ... ήθελε πράγματι, όπως ισχυρίζεται, να εκφράσει εμπράκτως τη συμπαράστασή του σε έναν δικηγόρο-μέλος του που του οφείλεται αμοιβή, θα μπορούσε, σε εκπλήρωση των ως άνω μεσολαβητικών του αρμοδιοτήτων (σκέψη 2) να διαμεσολαβήσει για να επιτευχθεί εξωδικαστική επίλυση της διαμάχης αυτής ή να ασκήσει παρέμβαση στην εκκρεμή δίκη.

Η υπό κρίση ενέργεια του Συλλόγου, άλλωστε, έχει ιδιαίτερος δυσμενείς συνέπειες για το υποκείμενο-προσφεύγοντα, ενόψει του ότι, το μεν διαδίδονται προσωπικά του δεδομένα ενδεχομένως ανακριβή (εφόσον το ζήτημα της οφειλής, την ύπαρξη της οποίας αμφισβητεί ο προσφεύγων, δεν έχει ακόμα κριθεί δικαστικά) σε μεγάλο αριθμό ατόμων (μέλη του εκάστοτε δικηγορικού συλλόγου), το δε, σε περίπτωση που τελικά όλοι οι δικηγόροι-μέλη του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου κρίνουν ότι θέλουν να «συμμορφωθούν» με την ενημέρωση που έχουν λάβει από το Σύλλογό τους (παρά το μη δεσμευτικό χαρακτήρα ενός τέτοιου μηνύματος), το υποκείμενο-καταγγέλλον στερείται κατ' αποτέλεσμα τη δικαστική του εκπροσώπηση από τοπικό δικηγόρο της επιλογής του, οπότε αναγκάζεται να αναθέσει την εκπροσώπηση του σε δικηγόρο άλλου δικηγορικού συλλόγου και να επιβαρυνθεί με επιπλέον έξοδα, πράγμα που συνέβη στην υπό εξέταση περίπτωση, αφού ο καταγγέλλον δηλώνει και αποδεικνύει ότι ανέθεσε σε δικηγόρο του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών την εκπροσώπηση του στην εκδίκαση της αγωγής που κατέθεσε εναντίον του ο δικηγόρος Β στα δικαστήρια της ...).

7. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, ιδίως από την εκφρασθείσα επιθυμία να μην εκπροσωπηθεί ο προσφεύγων από μέλη του τοπικού δικηγορικού συλλόγου σε νέα διαφορετική υπόθεσή του (αυτή τη φορά κατά του πρώην δικηγόρου του Β), συνάγεται ότι σκοπός της πρώτης επεξεργασίας (ανακοίνωση δεδομένων από το δικηγόρο στο Σύλλογο, - σκέψη 5) ήταν η ενημέρωση του Δικηγορικού Συλλόγου ... από ένα μέλος του για οφειλόμενη αμοιβή στο πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος αναφοράς, προκειμένου να ασκήσει ο Σύλλογος τις προβλεπόμενες από τον Κώδικα περί Δικηγόρων μεσολαβητικές αρμοδιότητές του, όπως αυτές εκτίθενται στη σκέψη 2 της παρούσης. Η άποψη του προσφεύγοντος, ότι η επεξεργασία αυτή είναι παράνομη, δεν μπορεί να γίνει δεκτή, καθώς η διατύπωση ενός έστω παράνομου αιτήματος με μορφή «επιθυμίας» σε μια αναφορά που υποβάλλεται νομίμως σε σύλλογο η οποία περιέχει και παράνομο αίτημα χωρίς ο αναφέρων να προβαίνει ο ίδιος σε περαιτέρω ενέργεια για την πραγμάτωση του παράνομου αιτήματός του (αλλά αντιθέτως εξαρτά την περαιτέρω διαβίβαση του στα λοιπά μέλη του Δ.Σ. από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου), δεν προσδίδει αυτή καθαυτή παράνομο χαρακτήρα στην

επεξεργασία που διενεργήθηκε με τον τρόπο αυτό. Αναφορικά δε με τη δεύτερη επεξεργασία (διάδοση δεδομένων από το Σύλλογο σε όλα τα μέλη του, υπό σκέψη 6), δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι ο σκοπός της ήταν -κατά τον ισχυρισμό του Δικηγορικού Συλλόγου ..., άποψη την οποία υποστήριξε και ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών- η έστω υπερβάλλουσα έμπρακτη έκφραση αλληλεγγύης του Συλλόγου προς το μέλος του που τον ενημέρωσε για την οφειλόμενη αμοιβή, αλλά ούτε και η προστασία του δικαιώματος των μελών του να εισπράττουν την αμοιβή τους. Κείται δε πέραν του σκοπού των σχετικών διατάξεων του Κώδικα περί Δικηγόρων και του Κώδικα Δεοντολογίας του Δικηγορικού Συλλόγου ... η έμμεση προτροπή (διότι πως άλλως θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η προώθηση σε όλα τα μέλη της με το ανωτέρω περιεχόμενο επιθυμίας του καταγγελλομένου) των μελών του Δικηγορικού Συλλόγου να μην αναλάβουν την κατά νόμο εκπροσώπηση του καταγγέλλοντος στη δίκη με αντίδικο το δικηγόρο μέλος του. Προσχώρηση στην άποψη των καταγγελλομένων και του παρεμβαίνοντος θα οδηγούσε στο άτοπο ο αντίδικος δικηγόρος να διατρέχει τον κίνδυνο να μην μπορεί να εκπροσωπηθεί σε επίπεδο τουλάχιστον τοπικού δικηγορικού συλλόγου από δικηγόρο της επιλογής του.

Η Αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 περ. γ' του ν. 2472/1997, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα της παράβασης που αποδείχθηκε,

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

- 1) Αποφαίνεται ότι η με τον ανωτέρω τρόπο πραγματοποιηθείσα ανακοίνωση των απλών δεδομένων του προσφεύγοντος Α από το δικηγόρο Β προς το Δικηγορικό Σύλλογο ... δεν αντιβαίνει στο ν. 2472/1997.
- 2) Αποφαίνεται ότι η διάδοση των απλών δεδομένων του προσφεύγοντος Α από το Δικηγορικό Σύλλογο ... προς όλους τους δικηγόρους-μέλη του αντιβαίνει στο ν. 2472/1997 ως επεξεργασία δεδομένων που πραγματοποιήθηκε για παράνομο σκοπό.
- 3) Απευθύνει σύσταση στον Δικηγορικό Σύλλογο ... για την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη νομοθεσία των προσωπικών δεδομένων, εν προκειμένω από το άρθρο 5 σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του ν. 2472/1997.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Η Γραμματέας

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου